

Nr 96

Av herr **Christenson** i Malmö, om viss ändring av semesterlagens preskriptionsbestämmelser.

Bland de sociala förmåner, som speciellt tillförsäkrats arbetstagarna, torde knappast någon vara så uppskattad som semesterrätten. Dess betydelse för trivseln inom samhället kan icke nog understrykas.

Semesterlagstiftningen har alltifrån början varit av tvingande natur. En arbetstagare kan sålunda icke med bindande verkan frånhända sig de förmåner, som semesterlagen bereder honom. Lagstiftaren har velat förhindra, att arbetstagaren i fall, då han är den svagare avtalsparten, går miste om nämnda förmåner vare sig helt eller delvis.

Trots att statsmakterna ägnat det största intresse åt utformningen av semesterlagen och i olika avscenden reviderat denna uppkommer ofta meningsskiljaktigheter och tvister i semesterhänseende mellan arbetstagarna och arbetsgivarna. Särskilt gäller detta arbetstagare, som avlönas annorledes än med tidlön t. ex. med provision.

Om en arbetstagare anser sig icke ha erhållit den semester eller semesterlön, lagen bereder honom, måste han, såvida icke godvillig uppgörelse i saken kan träffas och han icke vill avstå från sina anspråk, "anhängiggöra sin talan" mot arbetsgivaren "inom två år från utgången av det år, varunder han enligt lagen ägt åtnjuta den förmån, till vilken anspråket hänför sig". Försummas det, är hans talan förlorad. Medan en vanlig fordran är underkastad en tioårig preskriptionstid och preskriptionen kan avbrytas genom ett enkelt krav, framställt utom process, gäller sålunda för semesterrättsfordringar, att dessa preskriberas inom två år samt att preskriptionen icke avbrytes annorledes än genom talans anhängiggörande, d. v. s. uttagande av stämning eller, om skiljedomsklausul finnes, tvistens hänskjutande till skiljemän.

Samma preskriptionsbestämmelse som är intagen i gällande semesterlag fanns redan i den förutvarande semesterlagen av år 1938. 1936 års semestersakkunniga, vilkas betänkande låg till grund för sistnämnda lag, hade emellertid icke ansett det lämpligt att införa en särskild preskriptionstid för semesterrättsanspråk. Att bestämmelsen i fråga trots detta införlivades med lagen berodde främst på remissuttalanden av arbetsdomstolens ordförande och socialstyrelsen, som ansåg det önskvärt, att arbetsgivarnas och arbetstagarnas mellanhavanden, när det gällde rätt till semester, kunde lösas utan alltför stor tidsutdräkt.

Vid införandet av preskriptionsbestämmelsen i semesterlagen diskuterades icke — såvitt framgår av förarbetena — sättet för avbrytande av preskriptionen. För att så effektivt som möjligt få alla uppkommande semestertvister avförda på kort tid bestämdes utan närmare motivering, att endast talans anhängig-

görande, alltså uttagande av stämning och vad därmed är att jämställa, skulle verka preskriptionsavbrytande.

Det är uppenbart, att nuvarande preskriptionsbestämmelse för många arbetstagare, särskilt de icke kollektivavtalsanställda, måste komma att medföra en hård begränsning av möjligheterna att göra sina semesterkrav gällande. En arbetstagare, som uttager stämning å arbetsgivaren för att säkra sin semesterrettsfordran, stöter sig i flertalet fall med arbetsgivaren, och förhållandet mellan parterna blir i regel så spänt att anställningen bringas till upphörande på initiativ av ena eller andra parten. Särskilt känsligt är det för arbetstagare att göra gällande sina semesterrättigheter i små förhållanden, där arbetsgivaren sysselsätter endast en eller ett par personer. Med hänsyn till nu berörda konsekvenser ser arbetstagaren sig ofta tvungen att efterge sin semesterrettsfordran, även om arbetsgivarens bestridande av fordran saknar varje rimlig motivering.

Sammanfattas det sagda är att konstatera, att samtidigt som arbetstagarnas semesterrätt skyddas genom bestämmelser av tvingande natur semesterlagens preskriptionsbestämmelse för många arbetstagare faktiskt kommit att medföra just det resultat, som lagstiftaren velat undvika genom att göra semesterlagens regler tvingande.

För att semesterlagens preskriptionsbestämmelse icke skall eliminera det skydd, varmed lagstiftaren avsett att kringgärda semesterförmånen, är det i första hand nödvändigt att låta andra omständigheter än stämning (och vad därmed är att jämställa) verka preskriptionsavbrytande. Om man härvid skall möjliggöra preskriptionsavbrott enligt samma grunder som vid tioårspreskriptionen eller enligt något snävare regler bör närmare utredas. Skulle det till äventyrs icke anses framkomligt att utvidga möjligheterna till preskriptionsavbrott, bör i andra hand övervägas att förlänga preskriptionstiden.

Under återopande av vad här anförts hemställes,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning och förslag om sådan ändring av semesterlagens preskriptionsbestämmelse, att preskription må kunna avbrytas annorledes än genom talans anhängiggörande, eller — i andra hand — att preskriptionstiden förlänges.

Stockholm den 21 januari 1955

Carl Christenson,
Malmö